ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1952

Vyhlásené: 06.09.1952 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

41

Vládne nariadenie

zo dňa 19. augusta 1952,

ktorým sa ustanovujú zásady pre účtovnú evidenciu (účtovné zásady).

Vláda Československej republiky, prihliadajúc na nutnosť zdokonaliť evidenciu a kontrolu plnenia štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva a štátneho rozpočtu a vybudovať na ten účel na vedeckom podklade politickej ekonómie socializmu novú organizáciu účtovnej evidencie, poskytujúcu potrebné údaje pre vedenie celého národného hospodárstva, nariaďuje podľa § 8 zákona č. 108/1951 Sb., o organizácii národohospodárskej evidencie:

Prvá časť.
Úlohy účtovnej evidencie, jej základné náležitosti. Účtovná jednotka.

§ 1.

Účtovná evidencia je odborom jednotnej sústavy národohospodárskej evidencie; organizuje sa jednotne podľa zásad ustanovených týmto nariadením.

§ 2.

(1) Úlohou účtovnej evidencie je sledovať a kontrolovať vo všetkých účtovných jednotkách (§ 6) priebeh plnenia štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva a štátneho rozpočtu, ako i poskytovať podklady pre ich sostavovanie, tým že vyjadruje hospodárske procesy uzavretou sústavou vzájomne sopätých peňažných, poprípade aj naturálnych ukazovateľov.

(2) Účtovná evidencia musí zároveň

a) slúžiť na ochranu socialistického vlastníctva, na zamedzenie nezákonného a nehospodárneho vydávania hospodárskych prostriedkov a nešetrného nakladania s nimi,

b) umožňovať kontrolu hospodárskej, rozpočtovej a finančnej disciplíny všetkých hospodárskych, rozpočtových i ostatných organizácií a rozbor ich hospodárskej činnosti a finančného stavu,

c) umožňovať uplatňovanie zásady hospodárnosti, odkrývanie nevyužitých rezerv a aktívne ovplyvňovanie hospodárskych procesov za účelom upevnenia chozrasčotu,

d) poskytovať podklady pre kontrolu množstva a akosti práce, pre kontrolu plnenia technicko-hospodárskych noriem a pre správne a včasné určovanie odmeny za prácu podľa zásluhy,

e) prispievať k rozvoju socialistických metód práce, uľahčovať zapojenie pracujúcich do vedenia hospodárstva a prispievať k ich socialistickej výchove.

§ 3.

(1) Účtovná evidencia zahrnuje

a) bežnú účtovnú evidenciu, v ktorej sa účtovnými zápismi usporiadane zachycuje stav hospodárskych prostriedkov a ich zmeny pri výrobnej a inej hospodárskej činnosti, ako i pri ostatných hospodárskych operáciách (účtovné prípady); v hospodárskych organizáciách sa na podklade bežnej účtovnej evidencie tiež zisťujú a usporiadane zachycujú skutočné vlastné náklady kalkulačnej jednice (§ 22),

b) účtovné výkazy, ktoré podávajú prehľad údajov o priebehu plnenia plánu a rozpočtov účtovných jednotiek,

c) súhrnné účtovné výkazy, ktoré podávajú prehľad súhrnných údajov o priebehu plnenia štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva podľa jednotlivých hospodárskych odvetví a štátneho rozpočtu podľa jeho členenia.

(2) V účtovnej evidencii treba rozlišovať hospodárske prostriedky so zreteľom na ich zloženie (aktíva) a zdroje (pasíva).

§ 4.

(1) Účtovné zápisy v bežnej účtovnej evidencii, účtovné výkazy a súhrnné účtovné výkazy, ako i účtovné doklady a ostatné písomnosti účtovnej evidencie musia byť pravdivé, prehľadné, srozumiteľné a ľahko kontrolovateľné.

(2) Bežnú účtovnú evidenciu treba viesť dochvíľne, aby predovšetkým umožňovala včasné sostavovanie a predkladanie účtovných a štatistických výkazov v určených lehotách.

§ 5.

Základom účtovnej evidencie je podvojná sústava.

§ 6.

(1) Účtovnými jednotkami sa rozumejú

a) podniky, poprípade závody, zariadenia a organizácie hospodáriace podľa zásad chozrasčotu (hospodárske organizácie),

b) ústredné úrady, ich hlavné správy, ostatné úrady, národné výbory, ich referáty, súdy, prokuratúry, zariadenia a organizácie, pre činnosť ktorých sa zabezpečujú finančné prostriedky v štátnom rozpočte a ktoré hospodária s týmito prostriedkami podľa rozpočtov pre ne schválených (rozpočtové organizácie),

c) ostatné zariadenia a organizácie,

pokiaľ sú povinné viesť o svojej činnosti účtovnú evidenciu ako uzavretý celok a sostavovať samostatné účtovné výkazy alebo sostavovať súhrnné účtovné výkazy.

(2) Investičná výstavba, ktorá sa vykonáva hospodárskym spôsobom, môže tvoriť účtovnú jednotku, ak tak určí Ministerstvo financií.

(3) Ministerstvá, iné ústredné úrady a ústredia organizácií (ďalej len „ústredné účtovné jednotky“) so súhlasom Ministerstva financií podľa potreby určia jednotlivé základné (najnižšie) účtovné jednotky, poprípade určia, kedy môžu podniky zo svojich častí tvoriť samostatné účtovné jednotky; pritom sa spravujú hospodárnosťou a nutnosťou zabezpečiť kontrolu ich hospodárskej a

finančnej činnosti. Podľa tých istých zásad rozhodnú v pochybnostiach, čo sa rozumie jednotlivými účtovnými jednotkami a aká je ich vzájomná podriadenosť.

Druhá časť.
Bežná účtovná evidencia.

Prvý oddiel.
Druhy účtovných zápisov.

§ 7.

Bežná účtovná evidencia sa vedie podľa

a) časového usporiadania účtovných prípadov (časové čiže chronologické zápisy) a

b) vecného usporiadania účtovných prípadov (sústavné čiže systematické zápisy).

§ 8.

Časové zápisy sa robia v denníku (v denníkoch) zpravidla podľa pôvodných účtovných dokladov a musia zachycovať účtovné prípady jednotlivo; je však dovolené jedným zápisom zachycovať viac jednotlivých rovnorodých účtovných prípadov, ak sú zahrnuté v jednom pôvodnom účtovnom doklade alebo ak sa na ne vyhotoví sberný účtovný doklad (§ 28).

§ 9.

(1) Sústavné zápisy sa robia na účtoch, pričom sa účtovné prípady triedia a soskupujú

a) v syntetickej evidencii na syntetických účtoch určených účtovou osnovou,

b) v analytickej evidencii na analytických účtoch, na ktorých sa zachycujú podrobnejšie rozvedené alebo doplnené údaje zápisov robených na jednotlivých syntetických účtoch.

(2) Peňažné sumy vyplývajúce zo zápisov analytickej evidencie musia zodpovedať príslušným peňažným sumám na syntetickom účte, ku ktorému sa vedie analytická evidencia.

(3) Časové zápisy rovnorodých účtovných prípadov možno sbierať (sborníkovať) v obdobiach najviacej mesačných a potom zachycovať ich údaje sústavnými zápismi hromadne.

§ 10.

(1) Syntetická evidencia sa vedie len v peňažných jednotkách.

(2) Analytická evidencia sa vedie v peňažných jednotkách alebo v jednotkách množstva alebo v obidvoch jednotkách podľa povahy hospodárskych operácií; ak sa vedie len v jednotkách množstva, treba zabezpečiť väzbu v peňažných jednotkách na zápisy syntetickej evidencie.

§ 11.

(1) Analytická evidencia sa vedie k syntetickým účtom o základných prostriedkoch, zásobách, pracovných príjmoch zamestnancov, zúčtovaní s inými osobami, nákladoch na výrobu a o nákladoch na obeh.

(2) Ministerstvo financií určí, ku ktorým ďalším syntetickým účtom sa musí viesť analytická evidencia.

Druhý oddiel.
Účtové osnovy a účtový rozvrh.

§ 12.

Základom pre jednotnú organizáciu bežnej účtovnej evidencie je účtová osnova, ktorá určuje všetky syntetické účty a podľa ich ekonomického obsahu združuje ich do oddielov, tak aby účtovná evidencia poskytovala

a) najdôležitejších ukazovateľov pre kontrolu plnenia štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva a štátneho rozpočtu, ako i potrebné podklady pre ich sostavenie a

b) údaje potrebné pre rozbor hospodárskej činnosti a finančného stavu účtovných jednotiek.

§ 13.

(1) Ministerstvo financií určí pre jednotlivé skupiny účtovných jednotiek účtové osnovy a vydá k nim smernice; predpíše v nich aj záväzné názvy a číselné označenia oddielov a syntetických účtov.

(2) Ústredné účtovné jednotky môžu doplniť so súhlasom Ministerstva financií účtové osnovy ďalšími syntetickými účtami podľa osobitných potrieb podriadených účtovných jednotiek.

§ 14.

V účtovnej jednotke sa musia viesť všetky syntetické účty určené v účtovej osnove, pokiaľ sú pre ne dané účtovné prípady. Každá účtovná jednotka sostaví pre každý účtovný rok účtový rozvrh, v ktorom uvedie názvy a číselné označenia syntetických účtov potrebných na zachytenie účtovných prípadov, ktoré sa môžu v účtovnom roku vyskytnúť.

§ 15.

Bežná účtovná evidencia v účtovnej jednotke sa môže v jednotlivých prípadoch decentralizovať do samostatných uzavretých častí; pritom však musí byť medzi nimi zachovaná organická spojitosť, aby bolo možno z ich údajov sostavovať účtovné výkazy za účtovnú jednotku ako celok.

Tretí oddiel.
Účtovné knihy a forma účtovných zápisov.

§ 16.

Účtovné zápisy sa robia v účtovných knihách, ktoré môžu byť buď viazané alebo vedené ako voľné listy.

§ 17.

(1) Účtovné zápisy treba robiť perom (atramentom), strojom alebo iným prostriedkom zaručujúcim ich trvanlivosť. Pri ručnom prepisovaní účtovných zápisov a v analytickej evidencii je dovolené používať atramentovú ceruzu.

(2) Účtovné zápisy nie je dovolené robiť tesnopisom.

(3) Účtovné zápisy treba robiť starostlive a čitateľne, bez prečiarkovania a vymazávania, bez pripisovania nad riadkami, pod nimi alebo v prázdnych miestach medzi účtovnými zápismi.

(4) Treba zabezpečiť spojitosť medzi účtovnými dokladmi a účtovnými zápismi, ako i spojitosť účtovných zápisov toho istého účtovného prípadu.

(5) Ustanovenia odsekov 1 až 3 platia primerane tiež o ostatných zápisoch v účtovnej evidencii (napr. v účtovných výkazoch, účtovných dokladoch, kalkulačných listoch, archívnej knihe). V účtovných dokladoch je dovolené používať atramentovú ceruzu, ak to nie je v rozpore s osobitnými predpismi.

§ 18.

(1) Ministerstvo financií vydá podrobné predpisy o účtovných knihách, o podmienkach pre používanie voľných listov a o spôsobe opráv chybných zápisov v účtovnej evidencii.

(2) Ministerstvo financií schvaľuje typové vzory účtovných kníh a smernice k nim.

Štvrtý oddiel.
Kontrola bežnej účtovnej evidencie a účtovná uzávierka.

§ 19.

Formálna správnosť bežnej účtovnej evidencie sa musí kontrolovať najmenej raz mesačne, zpravidla k začiatku prvého dňa každého mesiaca (súvahový čiže bilančný deň), a to preskúšaním shody údajov časových a sústavných zápisov, ako i shody údajov syntetickej a analytickej evidencie za uplynulé účtovné obdobie a sostavením predvahy.

§ 20.

Vecná správnosť bežnej účtovnej evidencie sa kontroluje pri inventarizácii hospodárskych prostriedkov srovnaním ich skutočných stavov so stavmi podľa účtovných zápisov. Ak sa zistí pritom nesúhlas, vyšetrí sa jeho príčina a rozhodne sa o jeho urovnaní.

§ 21.

Účtovné knihy obsahujúce sústavné účtovné zápisy sa musia po vyúčtovaní všetkých účtovných prípadov účtovného roka riadne uzavrieť k začiatku prvého dňa budúceho účtovného roka (ročný súvahový čiže bilančný deň).

Piaty oddiel.
Výsledná kalkulácia vlastných nákladov v hospodárskych organizáciách.

§ 22.

(1) Na podklade bežnej účtovnej evidencie sa v hospodárskych organizáciách sostavuje výsledná kalkulácia vlastných nákladov kalkulačnej jednice.

(2) Kalkulačnou jednicou sa rozumejú výrobky, služby, tovar a pod., poprípade ich časti alebo skupiny, vymedzené množstvom, časom alebo iným spôsobom.

(3) Výsledná kalkulácia vlastných nákladov musí byť srovnateľná s predbežnou kalkuláciou čo do kalkulačnej jednice i čo do jednotlivých položiek nákladov.

§ 23.

(1) Vlastné náklady kalkulačnej jednice sa zachycujú v kalkulačných listoch.

(2) Údaje o nákladoch v kalkulačných listoch, pokiaľ nevyplývajú priamo z bežnej účtovnej evidencie, musia byť doložené osobitnými dokladmi, pre ktoré platia primerane ustanovenia o účtovných dokladoch.

§ 24.

(1) Ministerstvo financií určí pre jednotlivé skupiny účtovných jednotiek typové kalkulačné vzorce pre sostavovanie výslednej kalkulácie vlastných nákladov a vydá k nim smernice.

(2) Ústredné účtovné jednotky vydajú podľa osobitných potrieb podriadených účtovných jednotiek so súhlasom Ministerstva financií odborové kalkulačné vzorce a pokyny k nim.

§ 25.

Ministerstvo financií alebo s jeho súhlasom ostatné ústredné účtovné jednotky určia, v ktorých hospodárskych organizáciách, kedy a za ktoré obdobia sa musí sostavovať výsledná kalkulácia vlastných nákladov.

Šiesty oddiel.
Účtovné doklady.

§ 26.

Účtovné zápisy musia byť doložené pôvodnými alebo sbernými účtovnými dokladmi overujúcimi uskutočnenie hospodárskych operácií zachycovaných v účtovnej evidencii.

§ 27.

(1) Pôvodné účtovné doklady musia mať tieto základné náležitosti:

a) názov účtovného dokladu, označenie vyhotoviteľa, doklady pre vnútorné účtovanie vyhotovené v účtovnej jednotke aj označenie jej zložky, a označenie účastníkov hospodárskej operácie,

b) dátum vyhotovenia účtovného dokladu, účtovné doklady došlé aj dátum ich doručenia,

c) opis obsahu hospodárskej operácie a jej zdôvodnenie,

d) peňažnú sumu alebo údaj o množstve, poprípade peňažnú sumu i údaj o množstve, podľa povahy hospodárskej operácie,

e) podpisy vyhotoviteľa a osôb zodpovedných za uskutočnenie hospodárskej operácie a za správne zachytenie údajov o nej v účtovnom doklade,

f) vyjadrenie spojitosti účtovného dokladu s účtovným zápisom (napr. účtovací predpis, poznámka o zaúčtovaní účtovného dokladu).

(2) Pôvodné účtovné doklady musia byť vyhotovené v lehotách určených osobitnými predpismi, a ak niet takých lehôt, bez meškania po dokončení overovanej hospodárskej operácie. Za ich včasné vyhotovenie a odovzdanie učtárni zodpovedajú osoby, ktoré sú povolané ich podpisovať.

§ 28.

Sbernými účtovnými dokladmi sa shrnujú údaje niekoľkých pôvodných účtovných dokladov o rovnorodých hospodárskych operáciách. Náležitosti týchto dokladov a podmienky pre ich používanie určí Ministerstvo financií.

§ 29.

Učtáreň preskúša pred zaúčtovaním všetky účtovné doklady, pokiaľ ide o úplnosť predpísaných náležitostí, o počtovú správnosť číselných údajov v nich obsiahnutých, o zákonnosť overovaných hospodárskych operácií a o oprávnenie osôb, ktoré ich uskutočnily.

§ 30.

Ministerstvo financií schvaľuje typové vzory účtovných dokladov, ak nie je vzor určený osobitnými predpismi.

Tretia časť.
Účtovné výkazy a postup pri ich schvaľovaní.

§ 31.

(1) Účtovné jednotky sostavujú účtovné výkazy za uplynulé mesačné, štvrťročné a ročné účtovné obdobia vždy k začiatku súvahového dňa.

(2) Nadriadené účtovné jednotky sostavujú z preverených účtovných výkazov, poprípade z preverených súhrnných účtovných výkazov, súhrnné účtovné výkazy za celý odbor svojej pôsobnosti.

(3) Ministerstvo financií po dohode so Štátnym úradom štatistickým alebo s ich súhlasom ostatné ústredné účtovné jednotky môžu v jednotlivých prípadoch nariadiť sostavovanie a predkladanie účtovných výkazov a súhrnných účtovných výkazov i za kratšie obdobie než mesačné.

§ 32.

(1) Mesačné, štvrťročné a ročné účtovné výkazy obsahujú súvahu čiže bilanciu, ktorá podáva súborne stav aktív a pasív a sostavuje sa na podklade predvahy sosúhlasenej s údajmi analytickej evidencie.

(2) K ročným účtovným výkazom prikladá účtovná jednotka sprievodnú zprávu o svojej výrobnej a inej hospodárskej činnosti a o jej výsledkoch; k ročným súhrnným účtovným výkazom prikladá sprievodnú zprávu o výrobnej a inej hospodárskej činnosti podriadených účtovných jednotiek a o celkových výsledkoch tejto činnosti, v ktorej zvlášť prihliadne na účtovné jednotky, ktoré celkový výsledok podstatne ovplyvnily.

(3) Účtovné výkazy predkladané podľa §§ 34 až 36 a ukladané podľa § 90 musia byť podpísané vedúcim účtovnej jednotky a hlavným (vedúcim) účtovníkom; bez týchto podpisov sú neplatné.

§ 33.

Ministerstvo financií po dohode so Štátnym úradom štatistickým určí, z čoho sa skladajú a aký majú obsah účtovné výkazy a súhrnné účtovné výkazy, a schvaľuje typové vzory účtovných výkazov a smernice k nim. Nie je dovolené používať neschválené vzory.

§ 34.

(1) Základné účtovné jednotky predkladajú mesačné, štvrťročné a ročné účtovné výkazy priamo nadriadenej účtovnej jednotke, orgánom Štátnej banky československej, orgánom Štátneho úradu štatistického podľa predpisov ním vydaných a účtovné výkazy o investíciách tiež orgánom Investičnej banky, národného podniku.

(2) Ministerstvo financií môže uložiť základným účtovným jednotkám, aby predkladaly mesačné, štvrťročné a ročné účtovné výkazy aj jemu alebo orgánom ním určeným.

(3) Ústredné účtovné jednotky môžu so súhlasom Ministerstva financií oslobodiť základné účtovné jednotky od povinnosti predkladať mesačné súvahy, ak im neposkytuje úver Štátna banka

československá a ak im neposkytuje úver, ani ich nefinancuje Investičná banka; nemožno však oslobodiť od povinnosti predkladať štvrťročné a ročné súvahy.

(4) V prípadoch, kde sa v tejto časti hovorí o Štátnej banke československej, vstupuje na jej miesto Investičná banka, ak ide o účtovné výkazy alebo súhrnné účtovné výkazy účtovných jednotiek, ktoré sú s ňou v prevádzkovom styku.

§ 35.

(1) Nadriadené účtovné jednotky, s výnimkou ústredných, predkladajú mesačné, štvrťročné a ročné súhrnné účtovné výkazy účtovnej jednotke im priamo nadriadenej, orgánom určeným Ministerstvom financií, orgánom Štátnej banky československej a súhrnné účtovné výkazy o investíciách aj orgánom Investičnej banky. Ministerstvo financií po dohode so Štátnym úradom štatistickým môže oslobodiť tieto účtovné jednotky celkom alebo zčasti od povinnosti predkladať súhrnné účtovné výkazy.

(2) Štátny úrad plánovací a Štátny úrad štatistický môžu uložiť so súhlasom Ministerstva financií účtovným jednotkám uvedeným v odseku 1, aby predkladaly súhrnné účtovné výkazy aj ich orgánom.

§ 36.

Ústredné účtovné jednotky predkladajú mesačné, štvrťročné a ročné súhrnné účtovné výkazy Štátnemu úradu plánovaciemu, Ministerstvu financií, Štátnemu úradu štatistickému, Štátnej banke československej a súhrnné účtovné výkazy o investíciách aj Investičnej banke; ročné súhrnné účtovné výkazy predkladajú vláde.

§ 37.

(1) Základné účtovné jednotky predkladajú účtovné výkazy najneskoršie v týchto lehotách:

a) mesačné a štvrťročné do dvadsať dní po uplynutí sledovaného účtovného obdobia,

b) ročné do 15. februára roku nasledujúceho po sledovanom účtovnom roku.

(2) Ústredné účtovné jednotky predkladajú súhrnné účtovné výkazy najneskoršie v týchto lehotách:

a) mesačné a štvrťročné do štyridsať dní po uplynutí sledovaného účtovného obdobia,

b) ročné do 1. apríla roku nasledujúceho po sledovanom účtovnom roku.

(3) V medziach lehôt podľa odseku 1 upraví základným účtovným jednotkám odstupňované lehoty na predloženie účtovných výkazov priamo nadriadená účtovná jednotka, ústredným účtovným jednotkám v medziach lehôt podľa odseku 2 Ministerstvo financií po dohode so Štátnym úradom štatistickým a ostatným účtovným jednotkám priamo nadriadená účtovná jednotka v medziach lehoty pre ňu určenej.

(4) Ministerstvo financií môže skrátiť lehoty uvedené v odsekoch 1 a 2, ak budú na to dané podmienky zlepšením organizácie, metódy a techniky účtovnej evidencie.

§ 38.

(1) Za oneskorené predkladanie mesačných, štvrťročných a ročných účtovných výkazov a súhrnných účtovných výkazov zodpovedajú vedúci účtovných jednotiek a ich hlavní (vedúci) účtovníci.

(2) Za nesprávne údaje v účtovných výkazoch a za porušovanie určených vzorov a lehôt pre predkladanie účtovných výkazov zodpovedajú vedúci účtovných jednotiek a hlavní (vedúci) účtovníci podľa príslušných trestných predpisov.

§ 39.

(1) Nadriadené účtovné jednotky preskúmajú predložené štvrťročné účtovné výkazy do desať dní, ročné účtovné výkazy a štvrťročné súhrnné účtovné výkazy do pätnásť dní a ročné súhrnné účtovné výkazy do dvadsať dní po ich doručení; v tých istých lehotách rozhodnú o ich schválení.

(2) Nadriadené účtovné jednotky, s výnimkou ústredných, sú povinné oznámiť dva dni vopred deň skúmania ročných účtovných výkazov a ročných súhrnných účtovných výkazov orgánom určeným Ministerstvom financií a kompetentným orgánom Štátneho úradu štatistického, Štátnej banky československej a Investičnej banky; ústredné účtovné jednotky oznámia deň skúmania Ministerstvu financií, Štátnemu úradu štatistickému, Štátnej banke československej a Investičnej banke.

(3) Ministerstvo financií, orgány ním určené, Štátny úrad štatistický, Štátna banka československá, Investičná banka a ich orgány môžu

a) požadovať od účtovných jednotiek potrebné vysvetlenia údajov obsiahnutých v účtovných výkazoch,

b) skúmať v účtovných jednotkách údaje účtovnej evidencie a účtovných výkazov, ich podloženie dokladmi, ako i zápisnice a iný materiál o revíziách účtovných jednotiek,

c) zúčastniť sa na skúmaní účtovných výkazov.

(4) Nadriadené účtovné jednotky oznamujú v lehotách podľa odseku 1 svoje rozhodnutia o účtovných výkazoch a o súhrnných účtovných výkazoch účtovným jednotkám, ktoré ich predložily, a vo veciach investícií aj Investičnej banke alebo jej kompetentným orgánom; rozhodnutia o súhrnných účtovných výkazoch oznamujú aj Ministerstvu financií alebo kompetentným orgánom ním určeným.

(5) Ministerstvo financií alebo kompetentné orgány ním určené a Investičná banka alebo jej kompetentné orgány oznamujú svoje námietky k súhrnným účtovným výkazom alebo k účtovným výkazom základných účtovných jednotiek do pätnásť dní po ich doručení účtovným jednotkám, ktoré predložily tieto výkazy, i nadriadeným účtovným jednotkám, ktoré ich schvaľujú. Ak neprejavia nadriadené účtovné jednotky nesúhlas s námietkami do desať dní po ich doručení, pokladajú sa námietky za prijaté. Ak nesúhlasia nadriadené účtovné jednotky s námietkami, rozhodne o nich vláda na návrh Ministerstva financií, poprípade rada krajského národného výboru, pokiaľ je na to kompetentná, na návrh orgánov určených Ministerstvom financií alebo Investičnej banky. Dokiaľ sa nerozhodne o týchto námietkách, vykonajú sa len tie rozhodnutia nadriadených účtovných jednotiek o účtovných výkazoch, proti ktorým neboly vznesené námietky.

§ 40.

Ministerstvo financií upraví osobitným predpisom sostavovanie, predkladanie a postup pri schvaľovaní účtovných výkazov rozpočtových organizácií, peňažných ústavov a jednotných roľníckych družstiev.

Štvrtá časť.
Zásady pre sostavovanie súvah a pre oceňovanie ich položiek.

Prvý oddiel.
Základné prostriedky, odpisy základných prostriedkov a investície.

§ 41.

(1) Stavby a budovy, zariadenie vyžadujúce montáž a práce na ich dobudovaní alebo adaptácie zväčšujúce ich obstarávaciu hodnotu sa vyúčtujú ako základné prostriedky po ich dokončení. Zariadenie nevyžadujúce montáž (dopravné prostriedky, voľne stojace obrábacie stroje, pôdohospodárske stroje, stavebné mechanizmy a pod.), zariadenie vyžadujúce montáž, avšak určené pre stálu rezervu, ďalej dospelé ťažné a chovné zvieratá, dospelá hydina a včelstvá bez zreteľa na ich hodnotu, ako aj nástroje a inventár s výnimkou hospodárskych prostriedkov patriacich k obežným prostriedkom (§ 53) sa vyúčtujú ako základné prostriedky po ich prevzatí.

(2) Investičné náklady spojené s vysádzaním porastov, ako i s prácami na pozemkoch, v hlbinách zeme, na lesných a vodných plochách (melioračné, vysušovacie, zavlažovacie a podobné práce s výnimkou banských investičných prác), sa vyúčtujú ako základné prostriedky každoročne v sume vynaloženej v účtovnom roku bez zreteľa, či bol dokončený celý komplex prác.

§ 42.

(1) Investičné práce v najatých základných prostriedkoch sa môžu robiť len v prípadoch, ktoré boly predvídané v schválenom investičnom pláne a v smluve o nájme základných prostriedkov, a náklady na ne sa vyúčtujú rovnakým spôsobom ako investície.

(2) Investičné práce, ktoré boly urobené v najatých základných prostriedkoch a sa odovzdávajú prenajímateľovi bezodplatne po uplynutí nájomnej doby, vyčlenia sa zo základných prostriedkov nájomníka a zahrnú sa do súboru základných prostriedkov prenajímateľa zároveň so zväčšením jeho základného alebo obdobného fondu.

(3) Generálne opravy v najatých základných prostriedkoch sa vykonávajú podľa podmienok smluvy na účet prenajímateľa alebo nájomníka; po ich dokončení sa musia vyjadriť v súvahe prenajímateľa.

§ 43.

(1) Náklady na práce spojené s úpravou pozemkov, lesov a pod., ktoré nesúvisia s výstavbou určitých objektov, ako i náklady na dočasne prerušené stavby a iné náklady, ktorými sa nezväčšuje hodnota základných prostriedkov, sa nezahrnujú do súboru týchto prostriedkov a na konci účtovného roka sa vyúčtujú na určené zdroje financovania.

(2) Náklady na geologické prieskumné práce, ktoré nesúvisia s výstavbou určitých objektov, sa nezahrnujú do súboru základných prostriedkov a vyúčtujú sa na určené zdroje financovania po dokončení celého komplexu prác; vyúčtovanie možno však urobiť až na podklade potvrdenia, že materiál o výsledku týchto prác bol odovzdaný kompetentnému orgánu pre geologický výskum.

§ 44.

Obstarávacia hodnota základných prostriedkov zahrnuje všetky náklady na ne vynaložené, počítajúc do toho i náklady na ich dodanie a montáž.

§ 45.

Náklady zábehového obdobia podnikov alebo ich jednotlivých složiek uvedených do činnosti, náklady na premiestenie inventára a zariadenia nevyžadujúceho montáž, ak patrí tento inventár a zariadenie k základným prostriedkom podnikov v činnosti, ako i náklady na používanie a ochranu základných prostriedkov, pôdy, lesných a vodných plôch a nerastného bohatstva sa zachycujú v nákladoch na výrobu a na obeh.

§ 46.

Dokončené stavby, ako i ostatné novo obstarané základné prostriedky sa vyúčtujú do základných prostriedkov v plnej sume zodpovedajúcej všetkým skutočne vynaloženým nákladom; účtovné jednotky, ktoré majú základný alebo obdobný fond, vyúčtujú túto sumu zároveň v prospech tohto fondu. Pre vyúčtovanie zvierat vlastného chovu zaradených v priebehu účtovného roku do základných prostriedkov platí primerane ustanovenie § 54 ods. 3.

§ 47.

(1) Zostatkovú hodnotu základných prostriedkov, ktoré stratily svoj výrobný alebo hospodársky význam, vyúčtujú účtovné jednotky, ktoré majú základný alebo obdobný fond, so súhlasom priamo nadriadenej účtovnej jednotky na vrub tohto fondu.

(2) Zostatková hodnota základných prostriedkov, ktoré boly podľa platných predpisov prevedené bezodplatne na inú účtovnú jednotku, sa vyúčtuje v prevádzajúcej účtovnej jednotke na vrub základného alebo obdobného fondu, v prejímajúcej účtovnej jednotke v jeho prospech.

(3) V účtovných jednotkách, ktoré majú základný alebo obdobný fond, sa pri demontáži zariadenia vyúčtujú pôvodné náklady na jeho montáž na vrub tohto fondu.

(4) Hodnota zásob získaných z likvidácie základných prostriedkov (pri zbúraní budov a stavieb, pri demontáži zariadenia a pod.) a náklady spojené s touto likvidáciou sa v účtovných jednotkách, ktoré majú obratový alebo obdobný fond, vyúčtujú v plných sumách v prospech a na vrub tohto fondu.

§ 48.

(1) Základné prostriedky v používaní, v konzervácii i v rezerve sa uvádzajú v aktívach súvahy v obstarávacej hodnote.

(2) Opotrebenie základných prostriedkov, s výnimkou chovných zvierat, sa uvádza v pasívach súvahy v osobitnej položke ako oprávky. V rozpočtových organizáciách sa opotrebenie základných prostriedkov nezachycuje, pokiaľ Ministerstvo financií neustanoví inak.

§ 49.

(1) Oprávky k základným prostriedkom musia zodpovedať súčtu odpisov zmenšenému o náklady skutočne vynaložené na generálne opravy.

(2) Normy odpisov včítane ich časti, ktorá je určená na generálne opravy, rozlíšené podľa druhov budov, stavieb, zariadenia, strojov, inventára a ostatných základných prostriedkov, určia ústredné účtovné jednotky so súhlasom Ministerstva financií.

§ 50.

Obstarávacia hodnota základných prostriedkov, s výnimkou základných prostriedkov v rezerve (na sklade), sa prenáša zúčtovaním odpisov podľa určených noriem do nákladov na výrobu alebo na obeh.

§ 51.

(1) V podnikoch so sezónnou výrobou sa ročná suma odpisov vyúčtuje do nákladov obdobia sezóny.

(2) Odpisy prenajatých základných prostriedkov účtuje prenajímateľ podľa určených noriem na vrub nájomného.

(3) Vyúčtovanie odpisov do odpisového fondu sa neprerušuje počas opráv a prestojov základných prostriedkov s výnimkou strojov a zariadenia, pri ktorých je dovolené robiť odpisy podľa ich výkonu.

(4) Vyúčtovanie odpisov do odpisového fondu sa prerušuje, ak základné prostriedky boly dané do konzervácie z rozhodnutia vlády alebo rady krajského národného výboru, pokiaľ je na to kompetentná.

§ 52.

Náklady na generálne opravy základných prostriedkov sa vyúčtujú po dokončení jednotlivých opráv na vrub odpisového fondu, ponechávaného na tieto opravy k dispozícii účtovnej jednotke, alebo na vrub iných zdrojov predvídaných finančným plánom pre financovanie generálnych opráv.

§ 53.

(1) K základným prostriedkom nepatria a ako obežné prostriedky sa uvádzajú:

a) predmety, ktorých čas upotrebiteľnosti je kratší než rok, bez zreteľa na ich hodnotu (krátkodobé predmety);

b) predmety, ktorých hodnota je nižšia než limit, ktorý určia kompetentné ústredné účtovné jednotky najvyššie sumou 3000 Kčs za predmet, bez zreteľa na čas ich upotrebiteľnosti (drobné predmety); pôdohospodárske stroje a pôdohospodárske náradie, dospelé ťažné a chovné zvieratá, dospelá hydina a včelstvá patria však k základným prostriedkom bez zreteľa na ich hodnotu;

c) špeciálne nástroje a špeciálne prípravky bez zreteľa na ich hodnotu;

d) mladé zvieratá a zvieratá vo výkrme;

e) pracovný odev, pracovná obuv a posteľná výbava bez zreteľa na ich hodnotu a čas ich upotrebiteľnosti.

(2) Hodnota predmetov uvedených v odseku 1 písm. a), b) a e) sa odpisuje podľa času ich upotrebiteľnosti.

(3) Hodnotu predmetov uvedených v odseku 1 písm. a) a b) je dovolené odpisovať i tak, že sa vyúčtuje ako opotrebenie 50 % ich hodnoty pri vydaní zo skladov do používania a zvyšujúcich 50 % po odpočítaní ceny ich možného použitia pri vyradení.

(4) Hodnota špeciálnych nástrojov a špeciálnych prípravkov sa odpisuje v sumách predvídaných plánom, pri sostavovaní ktorého sa vychádza z rozpočtovaných nákladov na ich zhotovenie a z

plánovaného množstva výrobkov; musí sa však odpísať najneskoršie v období dvoch rokov. Hodnota špeciálnych nástrojov a špeciálnych prípravkov určených pre individuálnu zákazku sa plne odpisuje pri odovzdaní zákazky do výroby.

(5) Hodnota mladých zvierat a zvierat vo výkrme sa neodpisuje.

(6) Krátkodobé predmety a drobné predmety, ako i špeciálne nástroje a špeciálne prípravky, pracovný odev, pracovná obuv a posteľná výbava sa uvádzajú v súvahe v obstarávacej hodnote. Opotrebenie týchto predmetov sa uvádza v pasívach súvahy v osobitnej položke ako oprávky; v rozpočtových organizáciách sa toto opotrebenie neúčtuje, pokiaľ Ministerstvo financií neustanoví inak.

Druhý oddiel.
Suroviny, materiál, hotové výrobky a tovar.

§ 54.

(1) Suroviny, základný a pomocný materiál, palivo, obaly, náhradné súčiastky pre opravy, drobné a krátkodobé predmety, tovar, hotové výrobky a pod. sa uvádzajú v súvahe v sume zodpovedajúcej ich skutočným vlastným nákladom.

(2) Skutočné vlastné náklady týchto zásob zahrnujú všetky náklady na ich obstaranie a dodanie na sklad účtovnej jednotky.

(3) Vlastné výrobky rastlinnej a živočíšnej výroby získané v bežnom roku sa účtujú v priebehu tohto roku do sostavenia ročnej výslednej kalkulácie v plánovaných vlastných nákladoch.

§ 55.

(1) Suroviny, materiál a palivo je dovolené zachycovať buď v plánovaných vlastných nákladoch s vykázaním odchýlok skutočných vlastných nákladov od plánovaných, alebo vo veľkoobchodných (faktúrnych) cenách s vykázaním sumy dopravných a obstarávacích nákladov a prirážok zásobovacích organizácií. Ministerstvo financií môže v nutných prípadoch povoliť obdobný spôsob účtovania aj pri obaloch a náhradných súčiastkach.

(2) Suma odchýlok od plánovaných cien alebo suma dopravných a obstarávacích nákladov a prirážok zásobovacích organizácií, pripadajúca na spotrebované suroviny, materiál a palivo, sa musí mesačne vyúčtovať na príslušné druhy činnosti a do príslušných nákladov.

(3) Hotové výrobky je dovolené zachycovať buď v plánovaných vlastných nákladoch s vykázaním odchýlok skutočných vlastných nákladov od plánovaných, alebo vo veľkoobchodných cenách podniku (bez dane z obratu) s vykázaním rozdielov medzi hodnotou v týchto cenách a skutočnými vlastnými nákladmi.

(4) Suma odchýlok skutočných vlastných nákladov od plánovaných alebo suma rozdielov medzi skutočnými vlastnými nákladmi hotových výrobkov a ich hodnotou vo veľkoobchodných cenách podniku (bez dane z obratu), ktorá pripadá na realizované hotové výrobky, sa musí mesačne vyúčtovať na príslušné účty realizácie.

§ 56.

Materiál na ceste sa uvádza v príslušných položkách súvahy spoločne s materiálom na sklade. Celková hodnota materiálu na ceste sa uvádza v súvahe za súčtom všetkých výrobných zásob.

§ 57.

(1) Suroviny a materiál odoslaný na spracovanie sa uvádza v súvahe v príslušnej položke surovín a materiálu.

(2) Suroviny a materiál prijatý na spracovanie sa uvádza pod súvahovými súčtami v cenách uvedených v smluve.

§ 58.

(1) V položke súvahy „Nedokončená výroba“ sa musia uvádzať skutočné vlastné náklady nedokončených výrobkov a prác.

(2) V priemyslových odvetviach s veľkosériovou a hromadnou výrobou je dovolené oceňovať súčiastky a polotovary vo výrobe v bežných normových vlastných nákladoch.

(3) Nedokončené generálne opravy sa uvádzajú v súvahe v sume skutočných nákladov.

§ 59.

(1) Výdaje vzniknuté v účtovnom období, ktoré však hospodársky súvisia s budúcimi účtovnými obdobiami, sa uvádzajú v súvahe v osobitnej položke „Náklady budúcich období“ a musia sa vyúčtovať do nákladov najneskoršie v období dvoch rokov, v osobitných prípadoch, so súhlasom Ministerstva financií a Štátneho úradu štatistického, najneskoršie v období štyroch rokov.

(2) Náklady na banské prípravné práce sa odpisujú v priebehu plánovaného času trvania ťažby.

§ 60.

Výrobný odpad sa zachycuje v cenách možného použitia podľa smerníc nadriadenej účtovnej jednotky.

§ 61.

Tovar v maloobchodných podnikoch sa zachycuje v maloobchodných cenách; rovnako je dovolené postupovať pri tovare vo veľkoobchodných skladoch a v ústredných skladoch obchodných organizácií. Rozdiel medzi hodnotou tovaru v nákupných a maloobchodných cenách sa uvádza v súvahe v samostatnej položke.

§ 62.

Odoslaný tovar, urobené práce a poskytnuté služby sa zachycujú vo vlastných nákladoch, ak sa faktúry odovzdávajú na inkaso peňažným ústavom a ak nie je účtovou osnovou dovolené účtovať tento tovar, práce a služby pred ich zaplatením ako realizované.

§ 63.

Odberateľ uvádza hodnotu tovaru, ktorý odmietol prevziať a ktorý má v úschove, pod súvahovými súčtami.

Tretí oddiel.
Pohľadávky a dlhy a ostatné položky súvahy.

§ 64.

Súvahové zostatky účtov, na ktorých sa zachycuje styk s peňažnými ústavmi a s nadriadenými i s podriadenými účtovnými jednotkami, sa musia preveriť podľa výpisov z účtov a rozdiely sa musia odstrániť do sostavenia súvahy.

§ 65.

Pohľadávky a dlhy uvádza každá účtovná jednotka vo svojej súvahe v sumách, ktoré vyplývajú z jej účtovných zápisov a ktoré považuje za správne. Účtovná jednotka, ktorá má na veci právny záujem, je povinná ihneď predložiť neshody z veriteľského alebo dlžníckeho pomeru na rozhodnutie v arbitrážnom alebo súdnom konaní.

§ 66.

(1) Nároky z penále, smluvných pokút a z obdobných právnych titulov, pri ktorých uplynula lehota na námietky, ako i sumy uznané dlžníkom alebo priznané v arbitrážnom alebo súdnom konaní, sa uvádzajú v súvahách zúčastnených účtovných jednotiek v príslušných položkách veriteľov alebo dlžníkov.

(2) Pred uplynutím lehoty na námietky, ako i pred uznaním súm týchto nárokov dlžníkom alebo pred ich predložením na rozhodnutie v arbitrážnom alebo súdnom konaní sa tieto sumy uvádzajú v súvahách veriteľa i dlžníka pod súvahovými súčtami.

§ 67.

Ak nie je osobitnými predpismi ustanovené inak, sú účtovné jednotky povinné vymáhať pohľadávku, ktorú neinkasuje peňažný ústav, do tridsať dní po jej sročnosti.

§ 68.

Sporné pohľadávky s výnimkou pohľadávok z mánk, sprenevier a z rozkrádania sa uvádzajú v aktívach súvahy v samostatnej položke. Spornými sú pohľadávky, ktoré sú predmetom arbitrážneho alebo súdneho konania.

§ 69.

(1) Pohľadávky z mánk, sprenevier a z rozkrádania včítane tých, ktoré boly už priznané súdom alebo sa vymáhajú v exekučnom konaní, uvádzajú sa v súvahe na samostatnom riadku.

(2) Pohľadávky z mánk, sprenevier a z rozkrádania, ktoré neboly súdom priznané, sa odpisujú spôsobom uvedeným v § 85 písm. c).

§ 70.

Pohľadávky, ktoré účtovná jednotka považuje za nevymožiteľné, sa môžu odpísať do strát iba so súhlasom priamo nadriadenej účtovnej jednotky.

§ 71.

(1) Súdom priznané pohľadávky, ktoré neboly zaplatené pre platobnú neschopnosť dlžníkovu, sa odpisujú so súhlasom priamo nadriadenej účtovnej jednotky do strát v osobitnej položke.

(2) Odpis pohľadávky pre platobnú neschopnosť dlžníkovu neznamená zánik pohľadávky. Táto pohľadávka sa musí uvádzať pod súvahovými súčtami po dobu desať rokov od okamihu jej odpísania, aby sa mohla vymáhať, ak sa zmenia dlžníkove majetkové pomery.

§ 72.

(1) Sumy, ktoré dlhujú národné a komunálne podniky a rozpočtové organizácie, ako aj sumy ich záväzkov voči deponentom, ktoré nemožno vymáhať pre ich premlčanie, sa musia odviesť do štátneho rozpočtu najneskoršie do mesiaca po uplynutí premlčacej doby, ak nie je osobitnými predpismi ustanovené inak. Za oneskorené odvedenie týchto súm sa vyberá penále vo výške 0.05% za každý deň oneskorenia.

(2) Premlčané dlhy a záväzky ostatných účtovných jednotiek sa musia previesť do ziskov najneskoršie do mesiaca po uplynutí premlčacej doby.

§ 73.

(1) Premlčané pohľadávky sa odpisujú do strát so súhlasom priamo nadriadenej účtovnej jednotky.

(2) Porušenie povinnosti vymáhať včas pohľadávku sa stíha podľa príslušných predpisov.

§ 74.

Prostriedky prijaté vo forme nenávratného financovania zvyšujú obratový alebo základný fond, a to obratový fond o plnú sumu obežných prostriedkov, základný fond len o sumu zodpovedajúcu prírastku základných prostriedkov.

§ 75.

Náklady uhradzované z osobitných fondov sa účtujú na ich vrub a nezahrnujú sa do nákladov na výrobu alebo na obeh.

§ 76.

Časove rozlíšené sumy súvisiace so mzdami, ktoré prislúchajú po čas dovolenky, sa zahrnujú do nákladov jednotlivých účtovných období určeným percentom z úhrnu miezd. Takto vzniknutá rezerva sa uvádza v súvahe v položke „Výdaje budúcich období“.

§ 77.

(1) Náklady na bežné opravy urobené v účtovnom roku sa zahrnujú do nákladov tohto roku.

(2) V podnikoch, v ktorých sa bežné opravy základných prostriedkov robia nerovnomerne, je dovolené v priebehu účtovného roka do nákladov jednotlivých účtovných období zahrnovať náklady na bežné opravy sumami plánovanými pre tieto obdobia. Rozdiel medzi skutočnými nákladmi a plánovanými sumami sa podľa svojej povahy uvedie v súvahe v aktívnej položke „Náklady budúcich období“ alebo v pasívnej položke „Výdaje budúcich období“.

(3) V podnikoch so sezónnou výrobou sa výdaje budúcich účtovných období, ktoré sa zahrnujú do skutočných vlastných nákladov výroby bežného účtovného obdobia, uvedú ako rezerva v položke „Výdaje budúcich období“.

§ 78.

V súvahe môžu byť rezervované náhrady odberateľom výrobkov individuálnej výroby predávaných so zárukou (záručná rezerva), najviac však do plánovaných súm záručných záväzkov. Nepoužité sumy tejto rezervy sa prevádzajú do ziskov po uplynutí záručnej lehoty za jednotlivé dodávky.

§ 79.

Iné rezervy, než ktoré sú uvedené v §§ 76 až 78, možno tvoriť len so súhlasom Ministerstva financií.

§ 80.

Výnosy z hospodárskych operácií budúcich účtovných období prijaté v bežnom účtovnom období sa uvádzajú v pasívach súvahy v osobitnej položke „Výnosy budúcich období“ a nezahrnujú sa do zisku bežného účtovného obdobia.

Štvrtý oddiel.
Spoločné ustanovenia o oceňovaní.

§ 81.

Hospodárske prostriedky sa oceňujú podľa ich stavu k súvahovému dňu.

§ 82.

(1) Menovou jednotkou pre oceňovanie hospodárskych prostriedkov v účtovnej evidencii sú koruny československé; s výnimkou súvahy a účtovných výkazov o ziskoch a stratách je však v účtovnej evidencii účtovných jednotiek, ktoré sú v hospodárskom styku s cudzinou, dovolené používať aj cudziu menu.

(2) Cudzia mena sa prepočítava na koruny československé kurzom, podľa ktorého sa plní.

(3) Súvahy a účtovné výkazy o ziskoch a stratách sa sostavujú v nezaokrúhlených sumách. Súhrnné súvahy a ostatné súhrnné účtovné výkazy sa sostavujú v sumách zaokrúhlených na milióny Kčs s dvoma desatinnými miestami.

Piata časť.
Inventarizácia súvahových položiek a postup pri usporiadaní škôd.

§ 83.

(1) Účtovné jednotky sú povinné robiť inventarizáciu

a) základných prostriedkov najmenej raz za účtovný rok po 1. novembri,

b) investičných prác najmenej raz za účtovný rok po 1. decembri,

c) nedokončenej výroby a polotovarov vlastnej výroby pred sostavením ročných účtovných výkazov, avšak nie pred 1. októbrom, a okrem toho periodicky k dátam určeným ústrednými účtovnými jednotkami,

d) generálnych opráv, nákladov budúcich období, mladých zvierat a zvierat vo výkrme najmenej raz za štvrťročie,

e) hotových výrobkov a tovaru na skladoch najmenej dvakrát za účtovný rok,

f) tovaru a obalov v maloobchodných podnikoch najmenej raz za mesiac a vo veľkých maloobchodných podnikoch s priemyslovým tovarom najmenej raz za dva mesiace,

g) drobných predmetov, krátkodobých predmetov, špeciálnych nástrojov, špeciálnych prípravkov, pracovného odevu, pracovnej obuvi a posteľnej výbavy najmenej dvakrát za účtovný rok,

h) surovín a iného materiálu najmenej dvakrát za účtovný rok; štátne majetky a strojné a traktorové stanice musia inventarizovať zásoby pohonných látok a mazadiel mesačne, zásoby náhradných súčiastok a opravárskeho materiálu najmenej dvakrát za účtovný rok,

i) zostatkov na účtoch, na ktorých sa zachycuje styk s peňažnými ústavmi (na obratových a iných účtoch, na účtoch úverov, na účtoch financovania zo štátneho rozpočtu a pod.), bežne podľa dochádzajúcich výpisov z účtov; inkasných dokladov k začiatku prvého dňa každého štvrťroka,

j) zostatkov na účtoch, na ktorých sa zachycujú odvody daní a iných platov do štátneho rozpočtu, k začiatku prvého dňa každého mesiaca,

k) peňažných prostriedkov, cenností a prísne zúčtovateľných tlačív najmenej raz za mesiac,

l) stavu zúčtovania s nadriadenými i podriadenými účtovnými jednotkami k začiatku prvého dňa každého mesiaca,

m) stavu pohľadávok a dlhov najmenej raz za štvrťročie.

(2) Vedúci ústredných účtovných jednotiek môžu so súhlasom ministra financií v nutných prípadoch zmeniť počet inventarizácií v priebehu roka a ich dáta.

§ 84.

Inventarizácia hospodárskych prostriedkov sa musí vykonať aj pri každej zmene pracovníkov priamo zodpovedných za tieto prostriedky, a to ku dňu prevzatia a odovzdania funkcií.

§ 85.

Rozdiely proti údajom účtovnej evidencie zistené pri inventarizácii sa musia usporiadať týmto spôsobom:

a) manká na hospodárskych prostriedkoch neprevyšujúce určené normy sa vyúčtujú do nákladov;

b) manká na hospodárskych prostriedkoch prevyšujúce určené normy, ako i straty z poškodenia hospodárskych prostriedkov sa vyúčtujú na vrub osôb, ktoré ich zavinily;

c) manká na hospodárskych prostriedkoch prevyšujúce určené normy, ako i straty z poškodenia hospodárskych prostriedkov, v prípadoch, keď vinníci neboli zistení, sa odpíšu zo súvah
aa) národných a komunálnych podnikov a podnikov pre prevádzanie zahraničného obchodu so súhlasom kompetentného ministra, poprípade vedúceho iného kompetentného ústredného úradu, s výnimkou prípadov, keď odpis sa môže vykonať len so súhlasom vlády,
bb) družstevných podnikov s výnimkou jednotných roľníckych družstiev podľa rozhodnutia valného shromaždenia členov družstva schváleného nadriadenou účtovnou jednotkou,
cc) ostatných účtovných jednotiek so súhlasom vedúceho priamo nadriadených účtovných jednotiek.

§ 86.

Odpísanie investičných nákladov pre zastavenie a neuskutočnenie investičných prác môžu v národných a komunálnych podnikoch a v podnikoch pre prevádzanie zahraničného obchodu

povoliť iba ústredné účtovné jednotky so súhlasom vlády; vláde sa musia oznámiť dôvody zastavenia a neuskutočnenia týchto prác.

§ 87.

Výsledky hlavnej činnosti, investičnej výstavby, vedľajších pôdohospodárskych hospodárstiev a iných nepriemyslových hospodárstiev, zachycované v jedinej súvahe, uvádzajú sa v účtovných výkazoch oddelene.

§ 88.

(1) Straty z činnosti účtovných jednotiek a straty spôsobené živelnými pohromami s výnimkou škôd na základných prostriedkoch sa zahrnujú do strát bežného účtovného roka.

(2) Straty z činnosti minulých rokov uvádzajú sa vo výsledkoch účtovného roka, v ktorom boly zistené, ako samostatná položka. V prílohe k účtovnému výkazu o ziskoch a stratách sa urobí rozpis a objasnia príčiny vzniku týchto strát.

§ 89.

Konečný výsledok účtovného roka (zisk alebo strata), vyplývajúci z bežnej účtovnej evidencie všetkej činnosti účtovnej jednotky a z ocenenia súvahových položiek podľa tohto nariadenia, sa uvádza v ročnej súvahe ako samostatná položka.

Šiesta časť.
Ukladanie a úschova písomností účtovnej evidencie.

§ 90.

(1) Účtovné knihy, účtovné doklady, účtovné výkazy, kalkulačné listy a ostatné písomnosti účtovnej evidencie sa pod zodpovednosťou hlavného (vedúceho) účtovníka ukladajú vo vopred určenom poriadku do osobitných miestností alebo skríň (účtovný archív).

(2) Písomnosti účtovnej evidencie prijaté na uloženie do účtovného archíva sa zapisujú do viazanej knihy (archívna kniha).

(3) Ministerstvo financií určí, kedy sa písomnosti účtovnej evidencie ukladajú do účtovného archíva, postup pri ich ukladaní, poprípade vydávanie na dočasné použitie, a spôsob ich evidencie v archívnej knihe.

(4) O úplnej alebo čiastočnej strate alebo zničení písomností účtovnej evidencie musí vedúci kompetentnej účtovnej jednotky spísať zápisnicu a upovedomiť o nej písomne nadriadenú účtovnú jednotku a príslušné oddelenie správy verejnej bezpečnosti.

§ 91.

(1) V účtovnom archíve sa uschovávajú

a) ročné účtovné výkazy a ročné súhrnné účtovné výkazy, knihy analytickej evidencie o pracovných príjmoch jednotlivých zamestnancov a archívne knihy trvalo,

b) denníky, knihy syntetickej evidencie a účtové súvahy aspoň po dobu desiatich rokov nasledujúcich po účtovnom roku, ktorého sa týkajú,

c) knihy analytickej evidencie neuvedené pod písm. a) a účtovné doklady s výnimkou pôvodných účtovných dokladov pre vnútorné účtovanie, pre ktoré bol sostavený sberný účtovný doklad, aspoň po dobu piatich rokov nasledujúcich po účtovnom roku, ktorého sa týkajú,

d) ostatné písomnosti účtovnej evidencie aspoň po dobu troch rokov nasledujúcich po účtovnom roku, ktorého sa týkajú.

(2) Po uplynutí lehôt podľa odseku 1 sa písomnosti účtovnej evidencie zničia alebo odvedú do sberu podľa pokynov ústredných účtovných jednotiek. Ich zničenie alebo odvedenie sa poznamená v archívnej knihe a doklady o tom sa uložia v účtovnom archíve ako príloha archívnej knihy.

(3) Pri likvidácii účtovnej jednotky rozhodne o mieste uloženia účtovného archívu nadriadená účtovná jednotka.

§ 92.

Pre úschovu písomností účtovnej evidencie, týkajúcich sa času pred účinnosťou tohto nariadenia, platia ustanovenia § 91 primerane; Ministerstvo financií upraví podrobnosti.

Siedma časť.
Pôsobnosť Ministerstva financií a ostatných ústredných úradov a ústredí organizácií.

§ 93

Ministerstvo financií vedie účtovnú evidenciu všetkých hospodárskych, rozpočtových a ostatných organizácií so stránky metodologickej a vykonáva v tejto veci dozor.

§ 94

Pri výkone vedúcej činnosti Ministerstvo financií najmä

a) upravuje normatívne v rámci jednotnej sústavy národohospodárskej evidencie zásadné a všeobecné otázky účtovnej evidencie, najmä pokiaľ ide o metodológiu účtovnej evidencie a typových účtovných foriem, o účtové osnovy a kalkulačné vzorce, o účtovné výkazy, o oceňovanie hospodárskych prostriedkov, o racionalizáciu a mechanizáciu účtovnej evidencie a o zavádzanie nových pokrokových metód učtárenských prác,

b) po dohode so Štátnym úradom štatistickým schvaľuje typové vzory účtovnej evidencie, typové účtovné výkazy a smernice k nim,

c) sleduje stav organizácie účtovnej evidencie a kontroluje vykonávanie tohto nariadenia a predpisov podľa neho vydaných; za tým účelom môže priamo alebo poverenými orgánmi konať vyšetrenie a preverovať písomnosti účtovnej evidencie vo všetkých účtovných jednotkách,

d) určuje podmienky kvalifikácie účtovných pracovníkov,

e) vydáva pokyny pre hromadné školenie účtovných pracovníkov, pokyny o obsahu učebnej látky a o výbere učiteľov i účastníkov školenia,

f) spolupracuje s Ministerstvom školstva, vied a umení v otázkach školskej prípravy účtovných kádrov a učiteľov hospodárskych náuk, ako i v otázkach učebných osnov a učebných pomôcok.

§ 95

(1) Ústredné účtovné jednotky organizujú a vedú účtovnú evidenciu a účtovnú službu v odbore svojej pôsobnosti a kontrolujú jej stav.

(2) Ústredné účtovné jednotky predkladajú Ministerstvu financií na schválenie typové vzory účtovnej evidencie a smernice k nim, sústreďujú žiadosti a námety podriadených účtovných jednotiek vo veciach zdokonalenia účtovnej evidencie, skúmajú ich účelnosť, v medziach svojej pôsobnosti o nich rozhodujú alebo ich vykonávajú, poprípade ich postupujú na rozhodnutie Ministerstvu financií.

Ôsma časť.
Všeobecné a záverečné ustanovenia.

§ 96

Ústredné účtovné jednotky sú povinné zasielať predpisy a rozkazy vydané nimi vo veciach účtovnej evidencie Ministerstvu financií, Štátnej banke československej a ak sa týkajú predpisy a rozkazy investícií alebo účtovných jednotiek, ktoré sú v prevádzkovom styku s Investičnou bankou, aj tejto banke.

§ 97

Ministerstvo financií môže povoliť alebo nariadiť výnimky z ustanovení tohto nariadenia, ak sú odôvodnené potrebami štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva alebo štátneho rozpočtu, potrebami kontroly ich plnenia alebo osobitnou povahou činnosti účtovných jednotiek, najmä rozpočtových organizácií.

§ 98

Ministerstvo financií vydá podrobné predpisy na vykonanie tohto nariadenia.

§ 99

(1) Vo veciach účtovníctva a výslednej kalkulácie, ako i oceňovania v nich, týkajúcich sa času pred začiatkom účinnosti tohto nariadenia, sa postupuje podľa doterajších predpisov.

(2) Ministerstvo financií vydá predpisy potrebné na zabezpečenie hladkého prechodu na novú organizáciu účtovnej evidencie.

§ 100

Toto nariadenie nadobúda pre jednotlivé okruhy účtovných jednotiek účinnosť dňom, ktorý určí vláda; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Dr. Dolanský v. r.

Široký v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Bacílek v. r.

Bílek v. r.

arm. gen. Dr. Čepička v. r.

Dr. Gregor v. r.

Harus v. r.

Dr. Havelka v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Jonáš v. r.

Kabeš v. r.

Kopecký v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Málek v. r.

Maurer v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Nepomucký v. r.

Dr. Neuman v. r.

Nosek v. r.

Plojhar v. r.

Pokorný v. r.

Pospíšil A. v. r.

Pospíšil J. v. r.

Ing. Púčik v. r.

Dr. Rais v. r.

Smida v. r.

Ing. Šimůnek v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.